

દર્દ અને દવા

–સૌંદર્યા નસીમ

અનુવાદક : અશોક ભાર્ગવ

(કાબુલમાં

જન્મેલી

સૌંદર્યા

નસીમ (<https://www.facebook.com/saundarya.naseem>)

પોતાના

પીતાની શોધમાં ભારત આવી છે અને ઈન્જુ(ઈન્દીરા ગાંધી નેહરુ યુનીવર્સિટી)માં પોષણ અને સમાજવિજ્ઞાનમાં અભ્યાસ કરી, હાલ દેહરાદુનમાં પોતાનું 'હેલ્થ કેર ક્લિનીક' ચલાવે છે. આ લખાણ એમની ફેસબુક વૉલ પરથી, એમના સૌજન્યથી, સારવીને લીધું છે.– અનુવાદક)

બન્યું એવું કે અમે તાજમહેલના શહેર આગરાથી સહેજ જ આગળ વધ્યાં હતાં ને ખબર પડી કે અમારી ટ્રેન બગડી છે અને રીપેઅર થતાં દોઢેક કલાક લાગશે. એક નાનકડા સ્ટેશન પર ટ્રેન ઉભી રહી. પગછુટા કરવા હું, અમ્મી અને અમારા સહાયક કલીમ સાથે પ્લેટફોર્મ પર ઉતરી. અમ્મીને ચાલવાની ઈચ્છા નહોતી એટલે એ બાંકડા પર બેસી ગયાં. હું ચાલતાં ચાલતાં પ્લેટફોર્મના બીજા છેડે પહોંચી ગઈ. માંડ બે ચાર જણ નજરે પડતા હતા. કદાચ અહીં બહુ ગાડીઓની અવર જવર નહોતી. એક ફળની લારી દેખાઈ. મેં કેળાં લેવાનું વીચાર્યું. એટલામાં કલીમને મારી બાજુ દોડતો જોયો. તે મને બુમ પાડતો હતો. મેં પણ દોટ મુકી. અમ્મીના બાંકડા પાસે અજબ નજરો હતો. ત્યાં બાંકડાની ફરતે મવાલી જેવા હફાકદા પાંચ જણા હતા. તેઓ

મમ્મીની આજુબાજુ ફરતા અને 'ક્યા પીસ હૈ, મોનુ યાર!' એમ બોલતા હતા. મને જોઈને એક જણ આકાશ તરફ જોઈ બોલ્યો, 'કમાલ હો ગયા, યાર, દો દો પીસ!' તેઓ અમારા ભણી જોતા નહોતા; પણ નીશાન અમે જ હતાં.

અમ્મી સહેજ હેબતાઈ ગયાં હતાં. અજાણ્યો વીસ્તાર હતો, અમારા સહાયકની પણ કંઈ બોલવાની હીમ્મત નહોતી ચાલતી. એ કંઈ બોલવા જાય તો તેઓ એની ઠેકડી ઉડાડે, 'તને શી તકલીફ છે? અમે તને કંઈ નથી કહેતા, અમે અંદરોઅંદર વાત પણ ના કરીએ?' અમ્મીએ મને ઈશારો કર્યો કે આપણે બોગીમાં બેસી જઈએ; પણ આવા ટાણે પીછેહઠ કરવાનું હું શીખી નહોતી.

અફઘાનીસ્તાનથી હિન્દુસ્તાન આવતાં હું એટલી મુસીબતો વેઠી ચુકી હતી કે હવે કપરા સંજોગોમાં 'બીક' નામની વસ્તુ ક્યાં ગાયબ થઈ જાય છે, ખબર નથી. હું તો તેમની સાથે બાથ ભીડવાનો નીર્ધાર કરી ચુકી હતી. મારો સહાયક કલીમ બીકને લીધે ધુજતો હતો. મેં એને ખખડાવ્યો કે આવી રીતે ડરવું હોય તો ફરી વાર મારી સાથે ન આવીશ. મેં પ્રેમથી એ લોકો જોડે વાત કરવાની કોશીશ કરી; (થોડુંઘણું લખવા સીવાય હજી મને હિંદી બોલવાનો મહાવરો નહોતો) જ્યારે એ લોકોને ખબર પડી કે હું તેમની ભાષા બોલી નથી શકતી તો કદાચ મને હિંદી પણ નહીં સમજાતી હોય એમ જાણી તેઓ ગાળો ભાંડવા લાગ્યા. એમને ખબર નહોતી કે હું અને કલીમ હિંદી બરાબર સમજતા હતા. જોતજોતામાં આજુબાજુ ટોળું ભેગું થઈ ગયું; પણ કોઈએ વીરોધ કરવાની હીમ્મત દાખવી નહીં. વળી, કલીમે એકબે જણને વચ્ચે પડવાની વીનન્તી કરી. તો કહે કે : આ બધા તો, આ વીસ્તારના મવાલીઓ છે. એમની સાથે પંગો ના લેવાય. હજી કંઈ ખાટુંમોળું થયું નથી. તમે છાનામાના બોગીમાં જઈને બેસી જાઓ.

આ ટાંકણે મેં કલીમને મારી વાતનો તરજુમો કરી એમને સમજાવવા કહ્યું. ઘડીક એવું લાગ્યું કે તેઓ થોડા નરમ પડી રહ્યા છે; પણ તેઓએ ફરી એમની હરકત શરૂ કરી. સારું હતું કે એ લોકો દુર ઉભા રહીને એલફેલ બોલી રહ્યા હતા. ધ્યાનના અભ્યાસથી હું ધીરજ રાખતા શીખી ગઈ હતી. એટલે થોડી વાર હું ડર્યા વીના ઉભી રહી. પછી ધીમે ધીમે હું એ લોકો વચ્ચે પહોંચી અને સૌથી બળવાન દેખાતા માણસ સામે ઉભી રહી. જેવી એની બદનજર મારા પર પડી; તેવો મારો હાથ ઉઠ્યો ને સટાક.... ! એક જોરદાર તમાચો એના ગાલ પર પડ્યો. કોઈને આવો અણસાર નહોતો. બીજા ચાર જણ તો સડક થઈ ગયા. પળવાર રહીને બાકીનામાંથી કોઈ મારી બાજુ ધસે તે પહેલાં એમણે જોયું કે તમાચો ખાધેલ માણસ તો બેભાન અવસ્થામાં ભોંયભેગો હતો! બધા અચરજમાં હતા કે એક જ તમાચામાં કોઈ બેભાન કેવી રીતે થઈ શકે ?

એ બીચારાઓને ખબર નહોતી કે જે નમણી અને ભલીભોળી દેખાતી છોકરી જોડે તેમનો પનારો પડ્યો છે, તે કરાટેની બ્લેક બેલ્ટ છે. મારી અમ્મી અને મારું પોતાનું રક્ષણ કરવા આ કળા મેં હિન્દુસ્તાન આવ્યા પછી હસ્તગત કરી લીધી હતી. બ્લેક બેલ્ટ હાંસલ કર્યા પછી ક્યારેય એવું બન્યું નથી કે મારો એક તમાચો ખાધા પછી કોઈ હોશ જાળવી શક્યો હોય. વળી, કરાટેનો અભ્યાસ તો હજી પણ દરરોજ હું કરું છું; પણ તે દીવસે તો જાણે મારા અભ્યાસની કસોટી હતી.

પછી મેં શાન્તીથી મારી કાચીપાકી હિન્દીમાં જણાવ્યું કે તમારામાંથી જેને પણ મને અડકવાની ઈચ્છા હોય અને જેને લાગે કે તે મારો તમાચો ખમી શકશે, તે સામે આવે. અત્યાર સુધીમાં એ લોકો સમજી ગયા હતા કે ચાર-પાંચ જણનો સામનો કરવા હું એકલી જ પુરતી છું. હવે ટ્રેનમાંથી ઉતરેલા

કેટલાક તમાસો જોનારાઓ બાંચો ચડાવી મેદાને પડ્યા; પણ મેં બધાને ઠપકો આપી રોક્યા. જ્યારે જરૂર હતી, ત્યારે કોઈ સામે ન આવ્યા અને હવે બહાદુરીનું પ્રદર્શન કરવા માંગો છો! એટલામાં પેલા પાંચમાંથી એકે સ્ટેશનની બહાર દોટ મુકી.

પછી મેં નીચે જોયું તો બેભાન માણસને પડવાને લીધે માથામાં વાગ્યું હતું. સહેજ લોહી પણ નીકળતું હતું. મેં કલીમને બોગીમાંથી દવાની કીટ લાવવા જણાવ્યું અને બેભાન માણસ પર પાણી છાંટવા લાગી. લોકોને અલબત્ત, અજીબ લાગતું હતું કે જેણે જન્મ આપ્યા હતા, તે હવે દવા કરી રહી છે! પણ આ સંસ્કાર તો હું હીન્દુસ્તાન આવીને શીખી હતી. પોતાના રક્ષણ કાજે હું કોઈ પર હાથ ઉગામી શકું છું; પણ નફરત કરવાની જરૂર મને જણાતી નથી. માણસ હવે હોશમાં હતો. તેને માથામાં સહેજ વાગ્યું હતું, તેની મેં પાટાપીંડી કરી. એ માણસની દશા જોવા જેવી હતી. એ ભોંઠો પડ્યો હતો.

એટલામાં કેટલાક લોકો બુમો પાડતા અને હાથમાં લાકડીઓ લઈને આવતા દેખાયા. તેમાં બે બહેનો પણ હતી. એકે કહ્યું કે કોણે એના ભાઈ પર હાથ ઉગામવાની હીમ્મત કરી છે ? હું એની પાસે ગઈ. જ્યારે એને ખબર પડી કે મેં આ કર્યું છે, તો તેના અચરજનો પાર ના રહ્યો. એ બહેનને હતું કે એના ભાઈનો ઝઘડો કોઈ પુરુષ સાથે થયો છે; પણ અહીં તો મામલો ઉંઘો હતો. ખાસ્સી વાર સુધી તે મને અપલક જોતી રહી. માથું નમાવીને બેઠેલા ભાઈએ પણ હવે હાથ જોડી દીધા હતા અને પોતાની બહેનને શાન્ત રહેવા જણાવ્યું. એને પોતાની ભુલ સમજાઈ હતી.

મેં એની બહેન તરફ હાથ લંબાવ્યો. તે મને ભેટી પડી. એણે કહ્યું કે આજે ખોટે રસ્તે ચાલતા એના ભાઈને પાઠ મળી ગયો છે. મેં બે હજારની નોટ

કાઠીને બહેનના હાથમાં મુકી. 'એ દવા કે પૈસે હૈં, રખીએ. જખ્મ મૈને દીયે હૈં; તો દવા ભી મેરી તરફ સે.' ત્યાં જ ટ્રેન ઉપડવાની સીટી વાગી. અમે બોગીમાં સવાર થયાં. ગામ લોકો તરફ હાથ હલાવ્યો તો જોઈને ખુશી થઈ કે તેમણે પણ વળતા હાથ હલાવ્યા. ટ્રેન ચાલી તો લાગ્યું કે જીન્દગીને એક નવી લહેર મળી.

સારું થયું કે ખોટું; ખબર નથી. બહેનોને મારી ભલામણ છે કે તેઓએ પોતાનું રક્ષણ જાતે કરવાની હીમ્મત અને હુનર કેળવી લેવાં જોઈએ. એમાં પુરુષ સમોવડી થવાની વાત નથી. સ્ત્રીએ સાચા અર્થમાં સ્ત્રી બનવાની જરૂર છે. મારી સમજણ છે કે સ્ત્રી અને પુરુષમાં કોઈ ચઢીયાતું કે ઉતરતું નથી. જો આપણે આપણી ધરતીને જહન્નમનાં બી ને ખાતર-પાણી આપતાં રહીશું, તો જન્મતના આસમાની ખ્યાલોનો શો મતલબ ?

–સૌંદર્યા નસીમ

ગુજરાતી રૂપાન્તર : અશોક ભાર્ગવ : (idealindia1@gmail.com) –
વડોદરા

તા. 01-07-2017ના 'ભૂમિપુત્ર' પાક્ષીકના પાન 22 ઉપરથી, સમ્પાદક મંડળનાં બહેન પારુલ દાંડીકર અને રૂપાન્તરકાર ભાઈ અશોક ભાર્ગવની પરવાનગીથી સાભાર...

(આગ્રાથી પ્રકાશીત થતા પ્રસીદ્ધ 'નવભારત ટાઈમ્સ' માં તા. 20-05-2017 ને શનીવારના અંકમાં

(<http://epaper.navbharattimes.com/paper/14-13@13-20@05@2017-1001.html>) આ કીસ્સો પ્રકાશીત થયો છે.)

હવે 'ભૂમિપુત્ર' પાક્ષીક વીશે થોડુંક:

સરનામું : હુઝરાતપાગા, વડોદરા, -390 001 ફોન : 0265- 243 7957, સમ્પાદક : રજની દવે, સમ્પાદક-મંડળ : બહેન સ્વાતિ (SWATI MICHEL (swati43@gmail.com) અને બહેન પારુલ દાંડીકર (PARUL DANDIKAR (bhoomiyagna@gmail.com)). દર માસની પહેલી અને પંદરમી તારીખે પ્રકાશીત થતા આ પાક્ષીકનું વાર્ષીક લવાજમ છે – દેશમાં : રૂપીયા 200, આજીવન અનામત : રૂપીયા 2,500 અને વીદેશે વાર્ષીક લવાજમ છે : (એરમેલથી) 1,500 રૂપીયા. લવાજમ 'યજ્ઞ પ્રકાશન' સમીતીના દેના બેન્ક, મંગળબજાર, વડોદરાના ખાતા નંબર : 0588 10001978માં પણ ભરી શકાય છે.

..ઉત્તમ.મધુ ગજજર..

Saundarya is Nutritionist and Sociologist at [Saundarya Health Care](#), Lives in [Dehra Dun, India](#)

(Single) From [Kabul, Afghanistan](#)

સૌંદર્યા નસીમનું ફેસબુક પેજ-

<https://www.facebook.com/saundarya.naseem>

@ @ @

'સન્ડે ઈ.મહેફીલ' – વર્ષ: તેરમું – અંક: 384 –October 01, 2017

‘ઉંઝાજોડણી’માં અક્ષરાંકન: ઉત્તમ ગજજર -
uttamgajjar@gmail.com

@ @ @ @

- Have you ever visited : <http://www.gujaratilexicon.com> ?
- More than **3,41,99,000** Gujarati Language lovers have visited
<http://www.gujaratilexicon.com>
- More than **84,22,000** have visited Digital Bhagwadgomandal
<http://www.bhagwadgomandal.com>
- More than **9,55,000** have visited Lokkosh
<http://lokkosh.gujaratilexicon.com>
- More than **7,22,000** have visited Global-Gujaratilexicon
<http://global.gujaratilexicon.com>

@ @ @ @ @ @ @ @